

ONNI LÖYTYY KESTÄVÄSTÄ arjesta

Ajatushautomo Demos Helsingin perustaja, tutkija Aleksis Neuvonen toivoo aikuisten ja lasten puuhaavan yhdessä kivoja juttuja. Tekemällä liikutetaan kehoa ja mieltä ja mennään kohti parempaa arkea. >

Sirpa Palokari Kuvat Karoliina Ek

"Lapsille tämä maailma on rankka."

"Positiivisuuden kautta on aina suuremmat mahdollisuudet vaikuttaa kuin negatiivisuuden."

ALEKSISTA MITTAA

Aleksis Neuvonen

Millainen? Pidän hirveän paljon siitä, että saan paneutua muiden ihmisten kanssa uusiin asioihin ja oivaltaa asioiden välisiä yhteyksiä. Olen siis erittäin utelias ja oppimishaluinen. Vähitellen olen myös alkanut arvostaa omaa rauhallisuuttani ja sitkeyttäni – molemmat ominaisuuksia, joihin on pitänyt tekemisen kautta opetella.

Missä? Yleensä Helsingin kantakaupungissa.

Kenen kanssa? Perhe sekä samat ystävät ja työkaverit pyörivät sekä työpaikalla, kodeissa että viikonloppu- ja lomareissuilla.

Harrastukset? Järjestötoiminta, koiran kanssa ulkoilu, saunominen, koripallo, ruoanlaitto.

Mistä haaveilee? Olisi kiva oppia vielä jokin ihan uusi asia, joka imaisi mukanaan ja jonka kautta pystyisin toteuttamaan sellaisia asioita, jotka viime aikoina ovat jääneet taka-alalle. Se voi olla jotain ruumiillista, itseilmaisullista, seikkailullista, analyyttistä tai käsilä tekemistä. Olisi tärkeää, että sen saisi jakaa muiden kanssa.

Tutkija **Aleksis Neuvonen**, 36, valmistele lähtöä interrailille työkavereidensa kanssa. Pelkästä huvimatkasta ei ole kyse, sillä ajatushautomo *Demos Helsingin* työporukalle myös työnteko on viihtyisää yhdessä olemista.

He vuokrasivat Italiasta talon viettääkseen siellä kolme viikkoa ajatuksiaan jakaen. Mitään järjestyttävää uutta ei työskentelytavassa ole, sillä demoslaiset toimivat kuten puhuvat ja kirjoittavat: ennakkoluulottomasti, uusia elämisen ja työnteon muotoja tunnustellen.

Seitsemisen vuotta sitten Aleksis Neuvonen pohti kaverinsa **Roope Moka**n kanssa, mitä järkevää he voisivat tehdä yhteiskunnallisten haasteiden ja ihmisläheisen elämän eteen. Miehet pistivät pystyyn Demos Helsingin, riippumattoman tutkimusyhtistyksen, jonka tavoitteena on "luoda maailmaa, jossa rahvas muovaa yhteiskuntaa, eikä ainoastaan valitse päättäjiä".

– Olemme asiantuntijayhteisö, jolla on vahva arvopohja. Ajattelemme positiivisesti, optimistisesti ja ratkaisulähtöisesti.

Aleksis Neuvonen on yksi Demoksen kymmenestä työntekijästä. Koulutukseltaan hän on filosofi, ja kokemusta tutkijana löytyy myös perinteisestä tiedeyhteisöstä. Aiempia työpaikkoja ja työkavereita hän muistelee lämmöllä, mutta nykyinen tapa elää on se, johon hän on kokemustensa saatossa varttunut.

Demoksella ei ole pomoja, vaan tutkimuksen ja toiminnan suunnasta päätetään porukalla, ja kaikille maksetaan samaa palkkaa.

– Meillä panostetaan työyhteisön laatuun ja työnjako suunnitellaan siten, että kaikille riittää töitä ja kaikki pääsevät kehittämään työssään.

LUONTOSUHTEESEEN KASVANUT

Aleksis Neuvonen on paljasjalkainen helsinkiläinen, jonka suhde luontoon on väkevä. Pikkupoikana hän kulki usein isänsä luontotoimittaja **Veikko Neuvosen** mukana tämän työmatkoilla seuraamassa luonnon monenkirjavia ilmiöitä. Koulussa hän kävi luontokerhossa ja lintutuntemuskin karttui vuosien myötä kohtuulliseksi.

– Minusta ei silti tullut luonnon himoharrastajaa, enkä mitenkään tietoisesti hakeudu erämaametsiin. Viime kesänä tosin kävin pitkistä aikaa nauttimassa muunlaisestakin maisemasta: retkeilimme muun muassa Pallas-Ounastunturin kansallispuistossa ja kävimme Päijänteellä melomassa.

Neuvosen lapsuuden kasvuympäristö ei ole voinut olla vaikuttamatta hänen nykyisiin toimiinsa.

– Olen sellaisen kasvatuksen tulos, että kotona on aina keskusteltu asioista. Meillä puhuttiin paljon luonnosta ja ympäristönsuojelusta, ja tulin väkisin kiinnittäneeksi huomiota ympäristönmuutoksiin ja asioihin, jotka olivat huonolla tolalla. Joskus 17–20-vuotiaana aloin pohtia, löytyisikö tähän kaikkeen järkeviä ratkaisuja, ja millainen se reitti olisi.

Neuvonen toimi nuorempana aktiivisesti kansalaisjärjestöissä, joista ammennettu yhteisen tekemisen meininki antoi potkua myöhempään elämään.

Nykyisin hän asuu vaimonsa kanssa Helsingin kantakaupungissa ja nauttii pääasiassa kaupunkiluonnosta, jonka hän arvostaa korkealle. Kaupunkiluontoa on syytä vaalia paitsi monimuotoisuuden takia myös siksi, että suurin osa ihmisistä elää kaupungeissa.

RAJOJEN ETSIMISTÄ

Neuvonen työskentelee ajankohtaisen tiedon ja tutkimuksen hermolla, ja iso osa työstä kytkeytyy tavalla tai

toisella nettiin. Hän eli lapsuutensa 80-luvulla informaatioaikakauden murrosvaiheessa, jolloin tietokoneiden merkitys oli pieni.

– Äitimme oli kirjastossa töissä ja hänen kauttaan opin tietokoneisiin liittyviä asioita. Seurasin netistä vähän luontojuttuja, mutta ennen kaikkea amerikkalaisten koripallotarjojen tuloksia ja huhuja. Vasta kun tulin ylioppilaaksi, netti alkoi laajemmin avautua.

Neuvosen nuoruudessa koulu oli elämisen ydin, jossa kiinnostavimmat jutut tehtiin yhdessä muiden kanssa.

– Iloa tuottavia asioita oli paljon, vaikka materiaalin ympäristö oli nykyistä vaatimattomampi eikä kaikkea saanut silmänräpäyksessä. Luokallani oli porukkaa monenlaisista sosiaalisista taustoista, mutta taustat eivät noina aikoina vielä näkyneet kulutusvalinnoissa kuten nykyään.

Parinkymmenen vuoden aikana tapahtuneet muutokset tiedon saannissa ja yhteiskunnan rakenteissa ovat väistämättäkin vaikuttaneet perheiden arvomaailmaan ja hyvinvointiin.

– Lapsille tämä maailma on rankka. Informaatiovirta ja mahdollisuuksien avaruus on laajentunut aivan hirveästi ja kaikesta pitäisi osata valita. Aika usein ajattelen, että vaikuttaminen tapahtuu informaatiota tarjoamalla, mutta todellisuudessa tekeminen ja toiminta ovat asioita, jotka saavat muutosta aikaan. Hyvä elämä lähtee perheiden arkirutiineista.

Hän ottaa esimerkiksi perheet, joissa painitaan jatkuvasti lasten tietokonepelailun kanssa.

– Rajattomien mahdollisuuksien maailmassa tarvitaan rajoja, mutta kysymys kuuluu, kuka ne asettaa ja miten. Onhan ymmärrettävää, että tietokoneella olemisen kiehtoo lasta. Kun aikuinen rajoittaa tietokoneen käyttöä, lapselle on oltava tarjolle jotain muuta.

UUTEEN LIIKUNTAKULTTUURIIN

Demos Helsingin yhteistyökumppaneina ovat kaikki yhteiskunnan tahot julkisesta sektorista yritysmaailmaan. Toiminta perustuu luovaan ajatteluun, avoimuuteen ja keskusteluun, jossa ovat mukana niin päättäjät ja tutkijat kuin äidit, isät ja lapset. Viime vuonna demoslaiset luennoivat yli 70 tapahtumassa. Parhaillaan heillä on työn alla *Nuoren Suomen* kanssa hanke, jossa lasten ja nuorten liikuntakulttuuria saatetaan ajan tasalle.

– Iso joukko nuorista ei harrasta mitään, ja tähän ongelmaan mietimme ratkaisuja liikunta-alan ammattilaisten ja seurojen kanssa. Vahva uskomus on, että liikuntaa voi harrastaa puistossa tai liikuntapaikassa, mutta liikuntahan on paljon laajempi asia.

Ensimmäisessä ideamyllyssä löydettiin 178 lasten ja nuorten liikkumisen tulevaisuuteen vaikuttavaa toimijaa. Muun muassa piiloliikumiseksi keksittiin valtava määrä hauskoja niksejä lasten tekemästä pihasuunnittelusta välituntien pidentämiseen, leikkitaikoihin ja päiväkodin parkkipaikan kauemmas siirtämiseen.

Tietokoneetkin voisi tulevaisuudessa valjastaa liikumiseen, esimerkiksi pelit aukeaisivat vasta, kun askelmittaritikussa on tarpeeksi pisteitä. Ja kun aikuiset opettelevat hallitsemaan työmääriään ja aikataulujaan, harrastus- ja koulukuljetukset voidaan vaihtaa yhteiseen kävelyyn.

Neuvonen peräänkuuluttaa liikkumiselle suotuisia uudistuksia kaikilta yhteiskunnan toimijoilta. Liikkumisen on oltava tasa-arvoista riippumatta siitä, onko vanhemmilla varaa ostaa välineitä, tai millaiset lapsen liikuntalahjat ovat.

– Opettajia ja koulutuksen ammattilaisia haastatellaan on käynyt ilmi, että kaikkien mielestä koulussa pi-

täisi integroida asioita enemmän, mutta käytännössä se vaatii vielä paljon asenteiden ja opettajien ammattikuvan muuttumista.

Mielekkään arkielämän puitteet on luotava lähelle ihmistä, on kyse sitten asumisesta, harrastamisesta, koulunkäynnistä tai työnteosta. Ja vaikka haaskailua, turhaa kiirettä ja välinpitämättömyyttä on paljon näkyvillä, Neuvonen ei lähde sormi pystyssä moralisoimaan. Hänestä vastuullisempaa elämää rakennetaan uutta tietoa ja kestäviä elämismalleja luomalla.

– Olen oppinut sen, että positiivisuuden kautta on aina suuremmat mahdollisuudet vaikuttaa kuin negatiivisuuden. Demoksessa meillä on vahva usko, että ratkaisuja on mahdollista löytää. ♦

ONNELLISUUS-POLITIikkaa

Demos Helsingin onnellisuuspoliittiseen tutkimukseen liittyvä manifesti vetoaa yksinäisyyden poistamiseen ja perheiden tukemiseen.

”Viime aikojen tutkimukset osoittavat, että syrjäytyminen liittyy vahvasti ihmisten yksinäisyyteen: yksinäiset ihmiset sairastuvat mielenterveysongelmiin, altistuvat terveysriskeille ja kohtavat herkemmin toimeentulo-ongelmia.

Yksinäisyys on puutetta yhdessä tekemisen mahdollisuuksista. Sen taustalla ovat muun muassa yksinasumisen lisääntyminen, työelämän koventuminen sekä avioliittojen lyheneminen ja perhemallin rajoittuminen ydinperheeksi.

Yksinäisyys on kasautunut erityisesti työttömiin ja ikääntyneiden harteille.

Jokainen ihmiskulttuuri kertoo lasten tuovan onnellisuutta. Jos mittaamme lasten vaikutusta onnellisuuteen, paljastuu kuitenkin toinen tarina. Pariskunnat ovat onnellisimmillaan ennen ensimmäistä lastaan sekä uudestaan kun viimeinen muuttaa pois kotoa. Tämä pätee erityisesti naisiin.

Naisten on todettu tuntevan itsensä onnellisemmaksi syödessään, kuntoillessaan, ostoksilla, päivänunilla ja katsoessaan televisiota kuin hoitaessaan lapsia. Kyse ei ole lapsista, vaan ydinperhemallista.

Nyky-yhteiskunnassa lapset eivät lisää merkityksellisiä ihmissuhteita, vaan saattavat eristää muusta yhteiskunnasta työhön ja kotiin. Silti merkityksellisten ja laadukkaiden ihmissuhteiden – kuten perheen ja läheisten – tukeminen on onnellisuustutkimuksessa hyvin perusteltua.

Perhetaustan rikkinäisyys siirtyy helposti sukupolvelta toiselle, vaikeuttaa pääsyä muihinkin yhteisöihin ja syö luottamusta ihmissuhteiden kesävytyteen. Niinpä huono-osaisimmille on leimallista ajautua merkityksellisten ihmissuhteiden ulkopuolelle.

Yksinäisyyden rakenteiden poistaminen on keskeinen onnellisuuspoliittinen haaste – samalla tavalla kuin luokkarakenteiden purkaminen oli 1900-luvulla.”

► www.demos.fi